

UZORNA POSLANIKOVA ODGOJNA METODOLOGIJA

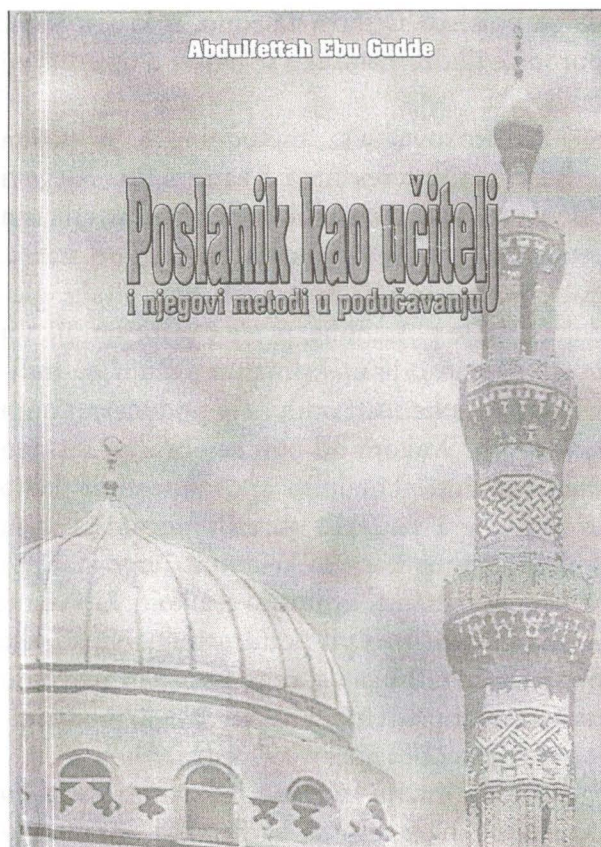
Abdulfetah Ebu Gudde: *Poslanik kao učitelj i njegovi metodi u podučavanju*, prijevod: Bekir Makić i Enver Ujkanović, ID El-Kelimeh, Novi Pazar, 2003., str. 227

Objavljivanje knjige *Poslanik kao učitelj i njegovi metodi u podučavanju* na bosanskom jeziku predstavlja značajan događaj u 1424. hidžretskoj, odnosno 2003. godini. Knjigu je napisao Abdulfetah Ebu Gudde, a preveli su je Bekir Makić i Enver Ujkanović. Izdavač ove divne knjige je ID El-Kelimeh iz Novoga Pazara, a štampana je u renomiranoj sarajevskoj štampariji BEMUST u Sarajevu. Predgovor je napisao doc. dr. Džemaludin Latić.

Prve stranice knjige govore o samom Poslaniku a.s. kao pedagogu, kao što su: *Kur'an o Poslaniku kao učitelju, Sunnet o Poslaniku kao razboritom učitelju i vođi, Historija potvrđuje savršenstvo Poslanikove ličnosti u podučavanju, Kratak osvrt na njegovu ličnost u obrazovanju*, itd.

Od 45. do 65. stranice se govori o osobnostima Poslanika, a.s., kao učitelja, o njegovim vrijednostima, ponašanju i vrlinama. Tako se, o jednoj od tih osobnosti o Poslaniku, a.s., kaže: «Krasile su ga izdržljivost i postojanost u nedaćama, i to je ono što je nužno zbog neprijatelja, kao i njegova strpljivost u nesrećama i nevoljama dok je bio žalostan i borac na Allahovu putu. Bio je savršeno miran i spokojan bez obzira na prilike i stanje u kojima se nalazio. Ne bi oslabio pred žestinom, nije se pokoravao pred veličinom. U Mekki je doživio od Kurejšija ono zbog čega kosa sijedi i nasrtaje pred kojima se ruši neosvojiva tvrđava. I pored svoje slabosti, Poslanik, a.s., strpio se najsnažnijom strpljivošću i to izdržao čvrstinom pobjednika».

Slijedi navođenje 40 Poslanikovih, a.s., metoda u podučavanju koje se tiču svakog muslimana, njegov način obraćanja, komuniciranja sa rodbinom, prijateljima, neznancima, neprijateljima, o njegovom ponašanju, izgledu itd.

Onima kojima je Poslanik, a.s., uzor važno je upoznati se s njegovom metodologijom kako bi je prihvatili kao svoj životni moto te kako bi se znali određivati prema njegovoj metodologiji. Ova knjiga će najbolje pomoći našim imamima, muallimima u svakodnevnom radu sa džematlijama i onima koje podučavaju i odgajaju u džamiji, mektebu ili školi. Iz svake životne situacije Poslanika, a.s., bilo da hvali, kori, pruža nadu ili prijete, može se učiti, a i druge podučavati, jer je Poslanik, a.s., naš učitelj. Vrijeme učenja nije ograničeno, tako da će svaki detalj ili nova situacija kroz koju je prolazio i sam Poslanik, a.s., a nismo je znali ili smo je zaboravili, pomoći u otklanjanju nedoumica kako postupiti, kako se ponašati u nekom trenutku ili situaciji.

U knjizi su poslije svake od 40 metoda Poslanika, a.s., navedeni brojni hadisi na arapskom, vokalizirani, sa prijevodom na bosanski i fusnotama koje objašnjavaju nejasne riječi ili poruke, što knjigu čini važnijom i lakšom za čitanje i korištenje. Ukupno je 137 hadisa u ovoj knjizi, sa kraćim komentarom i fusnotama u kojima, također, nailazimo na hadise tako da je broj hadisa mnogo veći. Bilo bi dobro kad bi svaka muslimanska kuća imala ovu knjigu te

da se polahko iščitava zajedno, u krugu svoje porodice ili džemata, ako se nalazi u džamijskoj biblioteci.

Poslanikova, a.s. metodologija je doista jedinstvena, interesantna i zanimljiva. Njegovi odgovori i savjeti nisu bili uvijek isti čak i na ista pitanja. Oni su se razlikovali zavisno od stanja, potreba, uvjeta i sastava onih koji pitaju, gledajući šta je potrebnije, preče i prioritetnije toj osobi. Obraćao je maksimalnu pažnju na individualne osobenosti onih koje podučava i onih koji pitaju. Svakom od njih se obraćao shodno njihovim intelektualnim sposobnostima kako bi najbolje i najlakše shvatili poruku i njen smisao. Nije se koristio krupnim, nepoznatim i suvišnim riječima, odnosno jezikom. U svemu je imao mjeru, pa i pri podučavanju. Nikad nije pretjerivao, niti bio naporan i nasilan u svojim nastupima i pozivima u islam. Blaga, mudra riječ i savjet su bili njegova svojstva.

Bilježi imami Ahmed u svom *Musnedu* od Abdullaha b. el-Asa kad mu je došao neki mladić i rekao: «O, Allahov Poslaniče, je li mi dozvoljeno da poljubim (svoju suprugu) dok postim?» Poslanik, s.a.v.s., reče mu: «Ne!» Tada mu dođe stariji čovjek te ga upita: «O, Allahov Poslaniče, je li mi dozvoljeno da poljubim (svoju suprugu) dok postim?» «Poslanik, s.a.v.s., dogovori mu: «Da», a mi se zgledasmo, a Poslanik, s.a.v.s., reče: «Znam zbog čega ste se međusobno pogledali. Doista, ovaj stariji čovjek se može kontrolirati».

Husejn b. Ali, r.a., pitao je oca Aliju, r.a. o ponašanju Allahovog Poslanika, a.s., u društvu sagovornika, pa mu Alija, r.a., reče: «Allahov Poslanik, a.s., bio je uvijek nasmijan, blage naravi i ljubazan. Nije bio grub, ni okrutan. Nije prekomjerno dizao glas, nije bio razvratnik, nikoga nije sramotio, niti je bio hvalitelj. Pretvarao bi se da ne vidi ono što ne želi vidjeti. Ne očajava i ne gubi nadu onaj ko od njega nešto traži. Uvijek se klonio triju stvari: prepirke, pretjerivanja i onoga što ga se ne tiče. Tri stvari ga nisu interesirale o drugima: nikoga nije kudio, nikoga nije sramotio, govorio je samo o onome za šta se nadao sevabu. Kad bi govorio, njegovi sagovornici bi ga nepomično slušali, oborenih glava, kao da su im na glave ptice sletjele; govorili bi tek onda kad zašuti; jedni drugima nisu upadali u riječ.

Kad bi jedan govorio, ostali bi slušali dok ne završi govor.

Govorio bi onaj ko bi prvi uzeo riječ. Smijao bi se onome čemu se drugi smiju i divio bi se onome čemu se drugi dive.

Kad bi došao neki stranac, stidljivo bi podnosio njegovu grubost u govoru i kad pita. Čak su njegovi drugovi (ashabi) priželjkivali da im dođe neki stranac. Govorio bi im: 'Kad vidite da je nekom nešto potrebno, pomozite mu.' Zahvalu je primao samo od onoga ko mu je dorastao. Ničiji govor nije prekidao sve dok sagovornik ne prekorači granicu; tek tada bi mu zabranio da govori ili bi ustao».

Specifičnost i jedinstvenost pedagogije Muhammeda, a.s, proizlazi iz činjenice da je on svoju pedagogiju crpio iz Allahove, dž.š., knjige Kur`ana. Ona govori i o Poslaniku, a.s., kao najvećem učitelju i pedagogu, što svjedoči i povijest.

«Pred kojim je to učiteljem izišao toliki broj najupućenijih i najpotpunijih učitelja kao što su ashabi i njihovi sljedbenici koje je Muhammed, a.s., podučavao? Kakvi su oni bili prije njega? Kako su živjeli svoj život i kako su se ponašali? A kakvi su bili poslije susreta i intenzivnog druženja sa njim? Svaki ashab sam za sebe je dokaz koji govori o veličini ovog jedinstvenog učitelja i pedagoga. Na ovo nas podsjećaju i riječi onih koji su analizirali njegov rad i život, a u kojima stoji: 'Da Poslanik, s.a.v.s., nije imao nijedne muđžize osim što je imao ashabe, to bi bilo dovoljno da se potvrdi njegovo poslanstvo».

Zato samo onaj ko je odgojen može odgajati druge. To je valjda abeceda ove nauke i vještine. Na taj način je poslanik Muhammed, a.s., demonstrirao adaptibilnost islama – kao cjelokupnog vjerskog učenja i pogleda na svijet ovozemaljskom – «odveć ljudskom», čovjeku.

Poslanička metodologija je mnogovrsna i lahka. Njegovi pristupi podučavanju su koncizni i kratki, pamte se do kraja života i isto tako se s lakoćom prenose na druge. Poslanik, a.s., podučava kroz razgovor, postavlja pitanja na koja često sam odgovara i odgovore ponavlja, zbog važnosti poruke ili da bi se to što govori zapamtilo. Česti su njegovi odgovori šutnjom, išaretom, zaklinjanjem, potvrđivanjem, šalom, igrom, itd.

Bilježe Ahmed i Tirmizi, a u Ahmedovoj verziji stoji: «Prenosi se od Ebi Zerra, r.a., da je rekao: 'Rekao sam: 'O, Allahov Poslaniče, posavjetuj me nešto'. Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Boj se Allaha ma gdje bio! Kad uradiš neko loše djelo, odmah uradi dobro djelo koje će izbrisati loše, a prema ljudima se lijepo ophodi!'''»

Bilježe Buhari i Tirmizi od Ebu Hurejrea, r.a., da je rekao: «Neki čovjek je rekao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.: «Posavjetuj me nešto, ali

nemoj mnogo, da bih to mogao upamtiti». Poslanik, s.a.v.s., reče: «Ne ljuti se!» To je ponovio više puta i svaki put je rekao: «Ne ljuti se!»

Et-Tirmizi bilježi od 'Ukbe b. 'Amira, r.a., da je rekao: «Rekao sam: 'O, Allahov Poslaniče, gdje je spas?' Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Vladaj svojim jezikom, hitaj svojoj kući i plači kad pogriješi!»

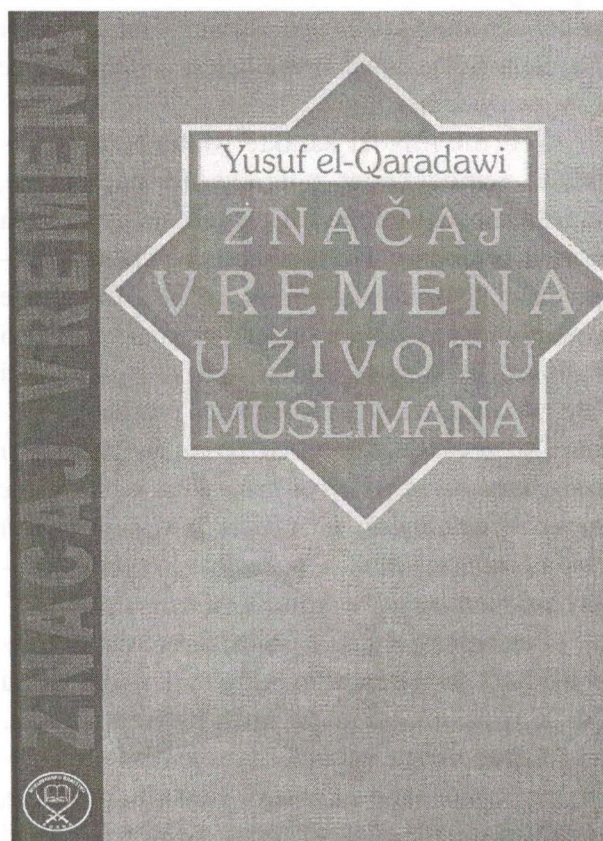
m

Ferid DAUTOVIĆ

“KAKO GOD PROĐE KOJI DAN, ODE DIO TEBE!”

Jusuf el-Karadavi, Značaj vremena u životu muslimana, prijevod Prevodilački tim Salahuddin, Muslimansko bratstvo, Sarajevo, 1423./2003., str. 120

Kad bi neko s početka ovoga stoljeća uradio studiju koja bi predstavljala nastavak knjige znamenitog Emira Šekiba Arslana *Zašto su muslimani zaostali, a drugi napredovali*, neizostavno bi kao jedan od vodećih razloga morao spomenuti **vrijeme**. Jer, niko razuman ne može poreći da vrijeme u životu značajnog broja današnjih muslimana nema naročit značaj te da ga ne doživljavaju kao emanet koji je čovjek svjesno preuzeo prihvativši svoju ovosvjetsku ulogu halife. Da je drukčije nego što jest i da vremenu pridaju onoliku pažnju od rođenja pa do smrti, čime ih je obavezao i Uzvišeni, muslimani bi danas bili rame uz rame sa svim naprednim i uticajnim narodima, koji vremenu pridaju veliku pažnju i važnost, koji ga ne gube, *ne ubijaju*, ne bacaju, niti troše uzalud. I dok drugi vrijeme, cijene, planiraju, ispunjavaju, oplemenjuju, bivaju u njemu, ubiru njegove plodove, muslimani: ga gube, *ubijaju*, ono leti pored njih, ono ih gazi. *“A spoznaja problema vremena nije sporedna stvar. Naprotiv, to je pitanje života i smrti!(...) Premda postoje časni pojedinci koji cijene vrijeme i koriste ga na najbolji način, to se još nije pretvorilo u čvrstu naviku u svim poljima života i postalo stav svakog od nas. (...) Vrijeme je život! Budimo od onih koji grade život a ne*

od onih koji ga ruše i žive zbunjeni i izgubljeni”, istakao je prof. Ahmed Mu'az el-Hatib el-Haseni u predgovoru veoma korisnog djela, jednog od najvećih učenjaka današnjice, prof. dr. Jusufa el Karadavija naslovljenog kao *Značaj vremena u životu muslimana*.

Prijevodom ovoga djela sa arapskog jezika, koje zaslužuje da postane redovno štivo i mladih i starih, bosansko čitateljstvo još prošle godine počastio je izdavač *Muslimansko bratstvo*.

Iako ne možemo govoriti o određenim poglavljima ili cjelinama, što je jedan od uredničkih nedostataka ovoga prijevoda i povjerovati je da se radi o dosljednosti originalu, možemo